

T. B. M. M.**TUTANAK DERGİSİ****16 ncı Birleşim****26 . 12 . 2002 Perşembe**

2.- 2003 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeleri Kanunlaşınca Kadar Devlet Harcamalarının Yapılmasına ve Devlet Gelirlerinin Tahsiline Yetki Verilmesine Dair Kanun Tasarısı ile Üretimini Likit Petrol Gazı ile Yapan Üreticilerin Zararlarının Karşılınması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/320, 1/319) (S. Sayısı : 6) (1)

BAŞKAN -

BAŞKAN - 1 inci madde üzerinde, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Trabzon Milletvekili Akif Hamzaçebi; buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Hamzaçebi, süreniz 10 dakikadır.

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan Geçici Bütçe Kanun Tasarısının 1 inci maddesine ilişkin olarak, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere, söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bütçeler, hükümetlerin hükümet etme yaklaşımlarını ortaya koyan ve programlarının uygulanmasını sağlayan araçlardır. Doğal olarak, bu geçici bütçenin de, hükümetin daha önce kamuoyuna açıklamış olduğu acil eylem planıyla ve hükümet programıyla birlikte değerlendirilmesi gerekir. Bu değerlendirmede, özellikle acil eylem planıyla, bir, üç, altı aylık, bir yıllık gibi taahhütlerle karşılaştırıldığında ortaya çıkan eksikliklerin savunmasının eski hükümetin icraatlarını ortaya koyarak yapılmasını son derece yadırgadığımı ifade etmek istiyorum. Hükümet yeni kurulmuştur, bir ayın üzerinde bir zaman geçmiştir, hükümetin yapması gereken, acil eylem planında neler var ise, o takvime ve o taahhüde bağlı olarak bu bütçeye yansıtacaktır.

Bu bütçe, üç aylık geçici bir bütçe olmakla birlikte, yeni hükümetin uygulayacağı politikaların ilk adımını oluşturması bakımından son derece önemlidir. Geçici Bütçe Kanun Tasarısının 1 inci maddesi, hükümete harcamaların yapılması konusunda yetki ve gelirlerin tahsil edilmesi konusunda ise izin vermektedir. Maddede, transfer harcamalarına ilişkin yetkiler oldukça ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Transfer harcamaları içerisinde, sosyal amaçlı harcamalar ve bu kapsamda sosyal güvenlik kuruluşlarına, işsizlik sigortasına ve tarım sektörüne yapılacak destekler önem arz etmektedir. Maddedeki düzenlemeleri, yani, ayrılması öngörülen ödenekleri, sosyal bazı harcamalar yanında özellikle tarımsal ürünlerin desteklenmesine yönelik politikalar yönünden yeterli buluyoruz. Tarım sektörünün Türkiye

ekonomisi içindeki önemini hepimiz biliyoruz; ancak, yine de, bazı bilgileri dikkatinize sunmak istiyorum:

Türkiye'nin 21 700 000 çalışanı vardır ve bu çalışanın yüzde 36,5'i, yani, yaklaşık 8 000 000'u tarım sektöründe çalışmaktadır; ancak, yine, resmî rakamlara göre, tarımda çalışıyor görünen bu nüfusun 4 400 000'i kendi işinde, yani, kendi tarlasında, kendi arazisinde ücretsiz olarak çalışan aile fertleridir. Gerçekte, Türkiye'deki işsiz sayısını değerlendirirken bu rakamı da dikkate almak gerekir. Türkiye'deki işsiz sayısı 2 400 000'dir. Buna, eksik istihdam dediğimiz, yani, düzenli olmayan bir şekilde, düzensiz aralıklarla çalışan kişileri de ilave ettiğimizde 3 500 000'dir; buna 4 400 000'i de ilave edersek, çok yüksek bir rakamdır. Tarım sektörü, mevcut yapısıyla, mevcut kapasitesiyle, Türkiye'de, biraz, işsizliği destekleyen, besleyen bir sektör halindedir. Tarım sektörü, bu istihdam gücüyle gayri safî millî hâsılanın yüzde 14'ünü üretmektedir ve Türkiye'de tarımdan geçimini sağlayan 22 000 000 kişi bulunmaktadır. Bu rakamlar, tarımın gerek ekonomik gerekse sosyal boyutunu koymak için tahmin ediyorum yeterlidir.

Avrupa Birliği ülkelerine baktığımızda, bunlar son derece farklı. İstihdamın sadece yüzde 5'i tarımdadır ve bu yüzde 5'lik istihdamla, Avrupa Birliği ülkelerinde, bu ülkelerde, üretimin, gayri safî millî hâsılanın sadece yüzde 2'sini üretmektedirler. Bu rakamlardan çıkan, Türkiye'de, tarım sektöründe gerçekte bir işgücü fazlalığı olduğudur. Bu çerçevede, yapılması gereken, bu fazlalığın diğer sektörlerle kaydırılması ve buna paralel olarak, tarımsal destekler konusunda yeni yaklaşımların benimsenerek tarımsal üretimde verimliliğin sağlanmasıdır.

Tarım politikaları, tarımsal destek politikaları, özellikle gelişmiş ekonomilerde sadece ekonomik bir olay olarak ele alınmıyor, sosyal boyutuyla daha çok ele alınıyor, yani, ekonomik boyutundan daha çok sosyal boyutu öne çıkmaktadır. Konunun, ülkemizde de benzer şekilde ele alınması gerekir. Tarımdaki nüfusun ve tarımın ekonomideki payının büyüklüğü dikkate alındığında, bu, gelişmiş ülkelerden çok daha zorunlu olmaktadır.

Peki, Türkiye'de, tarım sektöründeki desteklerin durumu nedir? Çok değil, dört beş yıl öncesine gittiğimizde, tarımda, yaklaşık 6 milyar dolar düzeyinde bir destek görüyoruz. 2002 yılına geldiğimizde, bu destek 1,5 milyar dolar civarında, belki 1,5 milyar dolar bile değil, onun altında. Bu, çok önemli bir politika değişikliğini gösteriyor. Bu politikanın devamını doğru bulmuyoruz.

Şüphesiz, geçmiş yıllardaki tarımsal destek politikalarının birçok yanlışı vardı. Ürün ve üretim planlamasının olmayışı, bir tarım kanununun olmayışı, bu doğru tarım politikası oluşturulamayışının nedenleri ve göstergeleri olarak ortaya çıkıyor. Bir tarafta, üretim yetersizliği nedeniyle bazı tarım ürünlerini ithal ederken; diğer tarafta, iç tüketim ve ihracata rağmen, üretimdeki fazlalık nedeniyle stoklarda kalan tarım ürünleri var. Şüphesiz, bunları devam ettirmemek, bu yanlışları devam ettirmemek gerekir. Ancak, yanlış politikaları düzeltmek adına yapılacak olan, tarıma verilecek parasal desteğin azaltılması olmamalıdır.

Türkiye'de, tarım ürünlerine dünya fiyatları verilmeye çalışılırken ve tarım ürünlerimizin dünya fiyatlarıyla rekabet etmesi istenirken, dünya fiyatlarının gerisinde, o ülkelerin tarıma verdikleri önemli bir desteğin olduğu gözden kaçmamalıdır. Tasarının 1 inci maddesini bu yönden değerlendirdiğimizde, tarımsal ürünlere yapılan destek yönünden ayrılan ödenekleri yeterli bulmadığımızı ifade etmek istiyorum. Örneğin, fıındıkta 2 000 000 liralık bir fiyat taahhüt edilmiştir. Bu söz henüz yerine getirilmiş değildir. Fiyat farkı olarak ödenecekse, bunun

bütçede ödeneği yoktur. Eğer doğrudan gelir desteği olarak ödenecekse, yine, doğrudan gelir desteği olarak bir önceki yıl bütçesinin başlangıç ödenekleri dikkate alınarak belirlenmiş olan oran, hem fındık hem diğer tarım ürünleri için, o ürünlerin üreticilerine yapılacak doğrudan desteği karşılayacak miktarda değildir.

Pamukta prim ödemesi öngörülmemiştir. Belki, bu geçici bütçedir, bu nedenle öngörmedik denilebilir; ama, önümüze esas bütçe gelecektir, geçici bütçede öngörmemek, bir politika anlayışını buraya yansıtmış olmak demektir; öyle algılıyoruz.

Bazı tarımsal girdilerde yapılacak dolaylı destekler de tarım sektörü için son derece önemlidir. Gübre tarımın çok önemli bir girdisidir. Yine, mazot, tarım sektörünün çok önemli bir girdisidir. Bunlarda yapılacak Katma Değer Vergisi veya Özel Tüketim Vergisi indirimleri doğrudan fiyata yansıtılarak, tarım sektöründe çok önemli üretim artışlarına neden olacak sonuçlar yaratacaktır. Mazotta hükümetin sözü de vardır, mazotta, vergi indirimi yoluyla fiyatın indirilmesini sağlamaya yönelik hükümet sözü vardır; ancak, bırakınız mazotta indirimi, hükümet kurulduğu tarihten, güvenoyu aldığı tarihten bu yana mazot üçüncü kez zam görmüştür. Bunları, sizlerin takdirine, değerlendirmesine sunuyorum.

Tarımsal destek politikaları belirlenirken, Türkiye'de, tarımda 22 000 000 insanın yaşadığı ve geçimini bundan sağladığı gözden uzak tutulmamalıdır.

Maddede, sosyal güvenlik kurumlarına da transfer ödenekleri yer almıştır. Bu vesileyle şunu ifade etmek istiyorum: Geçmiş hükümetin, memur aylıklarına yapmış olduğu 100 000 000 liralık ilave zammın ve memur emeklilerine yansıtılmış olan bu zammın, Bağ-Kur ve SSK emeklilerine de yansıtılması yönündeki kararnamesi 1 Kasım tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir ve bu yansıtma işlemi, memurlara yapılan bu ilave ödemenin Bağ-Kur ve SSK emeklilerine yansıtılmasının aralık ayı içerisinde yapılması gerekmektedir. Aralık ayı bitmek üzeredir. Umuyorum, hükümet, Aralık ayı sonuna kadar Bağ-Kur ve SSK emeklilerine de bu farkı vererek, onların yeni yıla mutlu bir şekilde girmesini sağlayacaktır.

BAŞKAN - Sayın Hamzaçebi, sözlerinizi tamamlayabilmeniz için 1 dakikalık eksüre veriyorum.

Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, sözlerimi bitirmiştım zaten.

Hepinize teşekkür ediyorum ve saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.